

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/372
KARAR NO : 2021/433
KARAR TR : 05/07/2021

ÖZET: Davalı Belediyenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen olayda mü terek çocukları vefat eden davacıların u radı ı ileri sürülen maddi ve manevi zararın zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi kapsamında ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacılar : 1- A.Y. 2- Z.Y.
Vekilleri : Av. A.Ü.
Davalı : anlıurfa Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı (Adli ve dari Yargıda)
Vekili : Av. H.K.
Davalı : Eyyubiye Belediye Ba kanlı ı (dari Yargıda)
Davalı : anlıurfa Su ve Kanalizasyon daresi Genel Müdürlü ü (dari Yargıda)
Vekili : Av. O.D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, davacıların mü terek çocukları M.Y.'ın sevk ve idaresindeki araç ile anlıurfa li, Eyyübiye lçesi, Dilimli Mahallesi, Hayrat Soka ın giri inde seyir halinde iken, a ırı ya ı tan dolayı olu an ya mur suyunun yolda birikmesi sonucu, aracın arızalanarak durması neticesinde araçtan inen M.Y.'ın meydana gelen sel ve ta kında sele kapılarak vefat etti i ve olayda yolun bakımından sorumlu idarelerin hizmet kusuru bulundu undan bahisle toplam 202.000 TL tutarında maddi ve manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi istemiyle davalı Kurumlar aleyhine idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K N BA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. **anlıurfa 1. dare Mahkemesinin, E.2018/3 K.2019/1174 sayılı dosyasında,** "2577 sayılı dari Yargılama Usulü Yasasının 15/1 -a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine" dair 21/11/2019 tarihinde verdi i kararın istinaf ba vurusunun kesin olarak reddedilmesiyle 30/12/2020 tarihinde kesinle ti i anla ılmı tır. Kararın gerekçe kısmı öyledir:

"2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 2. maddesinde "bu Kanun, trafik ile ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsar" hükmüne yer verilmi , 10. maddesinde "yapım ve bakımından sorumlu oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurmak, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ı ıklı i aretleri, i aret levhaları koymak ve yer i aretlemeleri yapmak, karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalı malarda gerekli tedbirleri almak, aldırma ve denetlemek, karayolunda trafik için tehlike te kil eden engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek ekilde i aretlemek veya ortadan kaldırmak, yol yapısı veya i aretleme yetersizli i yüzünden trafik kazalarının vuku buldu u yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak" belediye trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında sayılmı , "Karayolu trafik güvenli i" ba lıklı 13. maddesinde, "Karayolunun yapımı, bakımı, i letilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kurulu lar, karayolu yapısını, trafik güvenli ini sa layacak durumda

bulundurmakla yükümlüdür. Çe itli ki i, kurum ve kurulu lar, karayolu yapısında yapacakları ve esasları yönetmelikte belirtilen çalı malarda; a) Yolun yapım ve bakımı ile görevli kurulu tan izin almak, b) Çalı maları, gerekli önlemleri alarak, aldırarak ve devamlılı nı sa layarak, trafik akımını ve güvenli ini bozmayacak tarzda yapmak, c) Zorunlu nedenlerle meydana gelen arıza, engel ve benzerlerini en kısa zamanda ortadan kaldırarak karayolunu kullananlara ve araçlara zarar vermeyecek duruma getirmek, d) ehiriçi karayolu kenarında çe itli tesislerin yapımı süresince; kaldırımlarda, tünel, tünel aydınlatılması ve benzerlerini yaparak güvenli geçi sa lamak ve yaya yollarını trafi e açık bulundurmak, zorundadırlar. Bu çalı malar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller bütün sorumluluk, bunları yaratan ki ilere ait olmak üzere zabıtaca kaldırılır, yapılan masraflar sorumlulara ödetilir." hükmüne yer verilmi , görevli ve yetkili mahkeme ba lıklı 110. maddesinde ise "i leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilce i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir" kuralına yer verilmi tir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacılar tarafından açılan davanın, 2918 sayılı Kanunun emretti i gerekli tedbirlerin alınmamasıyla meydana gelen olay sebebiyle u ranılan zararın giderilmesinden kaynaklandı ı, yukarıda belirtilen 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda, yapım ve bakımından sorumlu oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurma, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ı klı i aretleri, i aret levhaları koyma ve yer i aretlemeleri yapma hususunda idareye sorumluluk yüklenmesine ra men, idarenin kusurundan kaynaklanmı olanlarda da dahil olmak üzere bu kanundan do an tazminat davalarının adli yargıda çözümlenmesi kuralı getirildi i görüldü ünden, 2918 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanan olay sebebiyle u ranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tir."

3. Davacılar vekili bu kez benzer istemle anlıurfa Büyük ehir Belediye Ba kanlı ına kar ı adli yargıda dava açmı tir.

B. Adli Yargıda

4. anlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin, E.2021/164, K.2021/172 sayılı dosyasında; "Yargı yolu caiz olmayan davanın HMK' nun 114/1-b ve 115/2 hükmü uyarınca usulden reddine" dair 19/03/2021 tarihinde verdi i karar, istinaf edilmeksizin 27/04/2021 tarihinde kesinle mi tir. Bu kararın gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir:

"...dava konusu kazanın, olay anında araç içerisinde bulunan ki ilerin, araçlarından çıkması ve araç dı nda iken sele kapılmaları ekinde gerçekleşti i, bu kapsamda dava konusu zararlandırıcı olayın, 2918 sayılı KTK'nın 3. maddesinde tanımlı yapılan karayolu üzerinde hareket halinde olan bir araçta meydana gelmedi i ve bu sebeple 2918 sayılı kanunun uygulama olana ı bulunmadı ı, dava dilekçesinde iddianın ileri sürülü ekli, olayın olu um ekli ve tüm dosya kapsamına göre, davalı aleyhine hizmet kusuruna dayanılarak husumet yöneltildi i anla ılmakla; hizmet kusuruna dayanılarak davalı anlıurfa Büyük ehir Belediyesi Ba kanlı ı aleyhine açılan bu davaya bakma görevi idari yargıya ait oldu u..."

5. Davacılar vekilinin 03/05/2021 tarihli müracaatı üzerine, olu an olumsuz görev uyu mazlı nın çözümü için anlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 27/05/2021 tarihli ve E.2021/164 sayılı üst yazısıyla dava dosyasını, idari yargı dosyası ile beraber Uyu mazlık Mahkemesine göndermi tir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; “Kapsam” ba lıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanaca ı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ı ıklı i aretleri, i aret levhaları koymak ve yer i aretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında oldu u belirtilmi tir.

7. Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesinde “ *leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilce i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir”; Geçici 21. maddesinde de “*Bu Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz*” denilmi tir.

8. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında “*Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.*” denilmektedir.

B. Yargı Kararları

9. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararında u gerekçe ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı in çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı in çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var

olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir..."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

10. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/07/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yöntemine uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

12. Dava, davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen olayda mü terek çocukları vefat eden davacıların u radı ı ileri sürülen maddi ve manevi zararın, davalı Belediyeden tazmini istemiyle açılmı tır.

13. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadı ına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmi bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, ba ta Uyu mazlık Mahkemesi olmak üzere di er yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

14. 2918 sayılı Kanun'un 10.maddesinde belediyelerin yapım ve bakımıyla yükümlü oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurmanın belediye trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında sayılması ve a ırı ya ı tan dolayı olu an ya mur suyunun yolda birikmesi sonucu arızalanarak duran araçtan inen müteveffanın sel sularına kapılması kar ısında olayda davalı Belediyenin anılan Kanun kapsamında sorumlulu u tartı masızdır.

15. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda idareler tarafından alınacak önlemleri içerdi i ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla bu Kanun kapsamında açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, anlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 19/03/2021 tarihli ve E.2021/164, K.2021/172 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. anlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 19/03/2021 tarihli ve E.2021/164, K.2021/172 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/07/2021 tarihinde, Üyeler Aydemir TUNÇ ve Ahmet ARSLAN'ın KAR I OYU ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR

darenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlamak üzere yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletmenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karârında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz. 05/07/2021

Üye
Aydemir TUNÇ

Üye
Ahmet ARSLAN